C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21r-47/25 Judecătoria Orhei sediul Rezina
1-24140100-03-21r-24042025 Judecător I.Negreanu

D E C I Z I E
În numele Legii
25 septembrie 2025

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ghenadie Liulca
Judecători Aurelia Andronache, Ludmila Iarmaliuc

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de condamnatul **Guțu Veaceslav** împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.03.2025, prin care a fost respins demersul directorului Penitenciarului nr.17 Rezina, Veaceslav Dascal privind aplicarea în privinţa condamnatului Guţu Veaceslav a unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea în alt mod a situației.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

La 09.12.2024, directorul Penitenciarului nr.17 Rezina, Veaceslav Dascal a înaintat către Judecătoria Orhei sediul Rezina demers privind aplicarea în privinţa condamnatului Guţu Veaceslav a unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea în al mod a situaţiei.

Potrivit demersului, *în Penitenciarul nr.l7-Rezina, îşi ispăşeşte pedeapsa deţinutul Guţu Veaceslav *****, a.n.*****, condamnat după cum urmează:*

Prin sentinţa Tribunalul Bender din 17.07.2001 în temeiul art.88 pct.1,6,7,9; art. 121 alin. (2) pct.1,2,3,7 CP (redacţia veche din 1961) la 24 ani închisoare cu ispăşirea în colonie de corectare prin muncă cu regim înăsprit.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din data de 22.10.2001 se menţine fără modificări sentinţa Tribunalul Bender din 17.07.2001.

Prin decizia Colegiului Penal al Curţii de Apel Bender din 25 iunie 2004, în baza art.74; art.88 pct. 1), 6), 7), 9); art.119 alin. (4); art. 15, 119 alin. (4); art.182 alin.(6); art.206 alin.(1), în baza art.39 alin.(3) Cod penal (1961), pentru

concurs de infracţiuni definitiv i s-a stabilit detenţiune pe viaţă, fără confiscarea averii şi fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate şi i s-a adăugat pedeapsa neispăşită pe sentinţa Tribunalului Bender din 17.07.2001 şi pedeapsa definitivă i s-a stabilit detenţiune pe viaţă fără confiscarea averii şi fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate.

*Potrivit deciziei Curţii Supreme de Justiţie din 27.04.2005, au fost admise recursurile declarate de către condamnat, a fost casată parţial sentinţa Colegiului penal al Curţii de Apel Bender din 25.06.2004 şi pronunţată o nouă hotărâre potrivit căreia din sentinţă s-a exclus condamnarea ultimului în baza art.119 alin.(4), art.15, 119 alin. (4), ar.182 alin. (6), art.206 alin.(1) Cod penal (1961), şi aplicarea art. 39 Cod penal (1961), considerându-1 condamnat pe: Guţu Veaceslav *****, în baza art.74, art.88 pct.1), 6), 7), 9) în baza art.39 alin.(1) definitiv i s-a stabilit detenţiune pe viaţă fără confiscarea averii, potrivit art.39 alin.(3) Cod penal (1961) prin adăugarea pedepsei neispăşite conform sentinţei Tribunalului Bender din 17.07.2001, pedeapsa definitivă s-a considerat detenţie pe viaţă fără confiscarea averii cu executarea în penitenciar de tip închis.*

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din data de 04.03.2021 se admit parţial cererile condamnatului şi a avocatului acţiunile condamnatului se recalifică din prevederile art.74 Cod penal (red.1961) în cele ale art.283 Cod penal (în redacţia Legii 985-XV din 18.04.2002, în vigoare din 13.09.2002), din prevederile art.88 pct.1), 6), 7), 9) Cod penal (red.1961) în cele ale art.145 alin.(2) lit. b), e), j), k) Cod penal (în redacţia Legii nr.985-XV din 18.04.2002, în temeiul art.39 alin.(1), (3) Cod penal (red.1961) prin adăugarea pedepsei neispăşite conform sentinţei Tribunalului Bender din 17.07.2001, pedeapsa definitivă se consideră detenţiune pe viaţă cu executarea în penitenciar de tip închis. Termenul executării pedepsei se va calcula din 07.06.2022, cu includerea în termenul de ispăşire a pedepsei a duratei în care s-a aflat sub arest preventiv şi a executat pedeapsa închisorii de la 14.04.2001 până la 07.06.2022 - inclusiv, încheierea a intrat în vigoare la data de 19.03.2021

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din data de 07.06.2022, acţiunile condamnatului se recalifică din prevederile art.74 Cod penal (red.1961) în cele ale art.283 Cod penal (în redacţia Legii 985-XV din 18.04.2002 în vigoare din 13.09.2002) din prevederile art.88 pct.1), 6), 7), 9) Cod penal (red.1961) în cele ale art.145 alin.(2) lit.b), e), j), k) Cod penal (în redacţia Legii nr.985-XV din 18.04.2002, în vigoare din 13.09.2002), în temeiul art.39 alin.(1) Cod penal (red.1961), pentru concurs de infracţiuni, prin absorbirea pedepsei mai uşoare de pedeapsa mai gravă, condamnatului i se stabileşte pedeapsa definitivă - detenţiune pe viaţă, cu executarea în penitenciar de tip închis, în temeiul art.39 alin.(3) Cod penal (red.1961), prin adăugarea pedepsei neispăşite conform sentinţei

Tribunalului Bender din 17.07.2001, pedeapsa definitivă se consideră detenţiune pe viaţă cu executarea în penitenciar de tip închis. Termenul executării pedepsei se va calcula din 15.04.2001.

În conformitate cu Legea nr.136 din 06.06.2001 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative MO245-246/07.06.24 intrate în vigoare la 07.09.2024, a fost introduse modificări la art.70 alin.3/1 al Codului Penal "La aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vîrsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvîrşit infracţiune la vîrsta de la 18 pînă la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime, iar în cazul pedepsei detenţiunii pe viaţă, aceasta se comută în închisoare pe un termen de 30 de ani. In cazul în care instanţa, ţinînd cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracţiunea săvîrşită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanţa de judecată ".

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.03.2025, a fost respins demersul din 09.12.2024 a directorului Penitenciarului nr.17 Rezina privind aplicarea în privinţa condamnatului Guţu Veaceslav a unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea în al mod a situaţiei.

Încheierea în cauză a fost contestată cu recurs de către condamnatul Guțu Veaceslav, solicitându-se casarea integrală ca fiind ilegală şi neîntemeiată, încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 25.03.2025, prin care a fost respins ca neîntemeiat demersul Penitenciarului nr. 17 - Rezina, înaintat în baza prevederilor art. 10, 10^1 în coroborare cu art. 70 alin. (3^1) Cod penal, privind aplicarea retroactivităţii legii în privinţa condamnatului la detenţiune pe viaţă, Guțu Veaceslav, cu emiterea unei noi decizii prin care demersul penitenciarului să fie admis integral, iar pedeapsa definitivă detentiunei pe viaţă să fie comutată cu 30 ani închisoare.

În susținerea poziției a indicat, că categoric nu este de acord cu decizia adoptată pe caz din motiv, că la emiterea încheierii judecătoreşti, judecătorul, prematur a concluzionat asupra respingerii demersului directorului Penitenciarului nr. 17 Rezina privind comutarea pedepsei în baza alin. (3^1) al art. 70 coroborat cu art. 10 - 10^1 Cod penal, eronat a dat apreciere probelor anexate la dosar, dând o interpretare eronată normei de drept, şi a aplicat o pedeapsă inechitabălă ignorând cerinţele generale de individualizare a pedepsei faţă de condamnatul pe viaţă Guţu Veaceslav.

Recurentul susține și invocă următoarele argumente:

Aplicarea greșită a legii penale în timp – instanța de fond a ignorat principiul retroactivității legii penale mai favorabile, consacrat la art. 10 și art. 10^1 Cod penal,

aplicabil și în faza executării pedepsei, conform art. 469 alin. (1) pct. 14 Cod procedură penală.

Aplicarea eronată a normei de drept material – judecătorul a dat o interpretare greșită art. 70 alin. (3^1) Cod penal, introdus prin Legea nr. 136/2024, care prevede în mod expres comutarea pedepsei detențiunii pe viață în închisoare de 30 de ani pentru persoanele care au comis infracțiunea între 18 și 21 de ani.

Vârsta condamnatului la momentul săvârșirii infracțiunii, astfel recurentul arată că Guțu Veaceslav a săvârșit faptele în perioada 2000–2001, când avea între 18 și 19 ani, încadrându-se în categoria de vârstă vizată de norma nou-introdusă, ceea ce atrage aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3^1) Cod penal.

Încălcarea dreptului la apărare, unde condamnatul nu a fost asistat de avocat în cadrul ședinței de judecată, iar din actele dosarului nu rezultă că acesta ar fi renunțat expres la dreptul de a fi asistat, fapt ce reprezintă o încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil.

Necompetența materială a judecătorului de instrucție, care indică demersul administrației penitenciarului trebuia examinat de un judecător al instanței de drept comun, conform art. 471 alin.(1) CPP, și nu de către judecătorul de instrucție Igor Negreanu, fapt ce determină nulitatea actului emis.

Neindividualizarea echitabilă a pedepsei, care instanța a omis să aplice principiile fundamentale de individualizare a pedepsei, în special în raport cu tinerii infractori, ignorând jurisprudența Curții Constituționale (DCC nr. 94/2018) și recomandările internaționale privind tratamentul diferențiat al tinerilor între 18–21 ani.

Scopul legii și voința legiuitorului, unde recurentul invocă faptul că scopul Legii nr. 136/2024 este umanizarea politicii penale și eliminarea inegalității în aplicarea sancțiunilor, legiuitorul stabilind expres că detențiunea pe viață pentru infractorii tineri urmează a fi comutată în pedeapsa de 30 ani închisoare.

Totodată, recurentul susține și invocă următoarele argumente suplimentare:

Reevaluarea pedepsei nu contravine principiului autorității de lucru judecat – Argumentul instanței de fond potrivit căruia reevaluarea personalității condamnatului ar echivala cu desconsiderarea autorității lucrului judecat este eronat și lipsit de suport legal, întrucât nu se urmărește rejudecarea faptei sau a vinovăției, ci doar adaptarea pedepsei în lumina unei legi penale noi, mai favorabile, conform art. 10 și 10^1 Cod penal. Aplicarea legii penale mai blânde este obligatorie și nu este subordonată aprecierilor subiective ale instanței de fond privind „personalitatea” condamnatului.

Recurentul subliniază că, instanța de fond ignoră modificările legislative survenite ulterior condamnării – or, la data condamnării lui Guțu Veaceslav (25.06.2004), nu exista categoria juridică distinctă de tineri între 18–21 de ani, prevăzută în art. 70 alin. (3^1) Cod penal. Prin urmare, instanța de atunci nu a putut

aplica o normă care nu era în vigoare, iar argumentul instanței actuale, conform căruia o reevaluare nu este necesară, contrazice principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile.

Interpretarea formalistă a distincției dintre detențiunea pe viață și închisoare este nefondată – Susținerea instanței de fond că modificările legii nu ar produce efecte asupra detențiunii pe viață pentru că art. 71 CP nu a fost modificat, este contrazisă de voința clară a legiuitorului, exprimată în nota informativă care a însoțit Legea nr. 136/2024. Aceasta prevede în mod expres că, pentru persoanele care au comis infracțiunea între 18–21 ani și au fost condamnate pe viață, pedeapsa se comută în închisoare de 30 de ani.

Ignorarea efectului normei de drept în faza de executare a pedepsei – Recurentul respinge argumentul instanței de fond potrivit căruia retroactivitatea legii ar fi aplicabilă doar în faza de individualizare a pedepsei. Conform art. 469 alin. (1) pct. 14 CPP, precum și art. 471 alin. (1), instanța este competentă să analizeze modificarea pedepsei și în faza executării, în baza unei legi cu caracter retroactiv.

Legiuitorul a stabilit în mod expres scopul și domeniul de aplicare al noii reglementări – Conform art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, instanța era obligată să țină cont de nota informativă care însoțește Legea nr. 136/2024. Aceasta menționează explicit intenția de a extinde beneficiile reducerii pedepsei și asupra celor condamnați la detențiune pe viață, în vederea asigurării unui tratament echitabil și excluderii oricărei forme de inegalitate față de ceilalți tineri între 18–21 ani.

Curtea Supremă de Justiție a statuat asupra aplicabilității retroactive a normei – În Decizia din 17.12.2020 privind recursul în interesul legii, CSJ a reținut că normele privind reducerea pedepselor pentru tineri între 18–21 ani se aplică retroactiv, inclusiv în privința celor care execută deja pedeapsa. Astfel, instanța de fond a ignorat o interpretare obligatorie a celei mai înalte instanțe naționale, ceea ce constituie o abatere gravă de la practica judiciară unitară.

Instanța de fond nu a analizat obiectiv circumstanțele și normele de drept aplicabile – modul superficial, unilateral și incomplet în care a fost cercetată cauza contravine exigențelor impuse de art. 96 alin. (2) și art. 385 alin. (6) CPP. Instanța nu a examinat probele în raport cu noile reglementări și nu a reflectat în motivare circumstanțele relevante privind vârsta, evoluția cadrului legal și principiile penale actuale.

Având în vedere toate argumentele invocate anterior, consideră că instanţa de fond a examinat cauza în mod superficial, limitându-se la o analiză formală, fără a valorifica actele şi probele administrate în dosar, omiţând să aplice corect dispoziţiile legale în vigoare. Încheierea emisă este lipsită de temei legal, iar raţionamentele instanţei de fond contravin atât prevederilor Codului penal şi

Codului de procedură penală, cât şi principiilor fundamentale consacrate de Constituţia Republicii Moldova şi Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

Recurentul subliniază că instanţa de fond a ignorat scopul şi spiritul Legii nr. 136 din 06.06.2024, prin care s-a urmărit umanizarea politicii penale şi eliminarea discriminării în aplicarea pedepselor în funcţie de vârsta la data comiterii infracţiunii. Mai mult, instanţa nu a ţinut cont de faptul că neaplicarea normei mai favorabile contravine principiului legalităţii în materie penală şi dreptului condamnatului la un proces echitabil.

Potrivit art.447 alin.(1) CPP, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces*, alin.(2) stipulând, că *instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei*.

Astfel, fiind numită cauza spre examinare pentru data de 25.09.2025, părților li-a fost comunicat despre acest fapt și despre dreptul de a depune referință. Referințe la caz nu au fost depuse.

Verificând temeinicia argumentelor invocate în cererea de recurs în raport cu materialele prezentate și prevederile legii, Colegiul penal conchide necesitatea admiterii recursului, casarea încheierii și dispunerea rejudecării cauzei în prima instanță, în alt complet de judecată, soluția fiind emisă conform dispozițiilor art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) CPP, potrivit cărora, *judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: ...admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: ...dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.*

Pentru a-și motiva soluția Colegiul penal reține, că prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.03.2025 – judecător Igor Negreanu, verificând pretențiile demersului din 09.12.2024 a directorului Penitenciarului nr.17 Rezina privind aplicarea în privinţa condamnatului Guţu Veaceslav a unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea în al mod a situaţiei, instanța de judecată a constatat că personalitatea infractorului, caracterul şi gravitatea faptelor săvârşite de către acesta au fost evaluate de către instanţele de judecată la etapa individualizării şi aplicării pedepsei definitive şi prin urmare o reevaluare a circumstanţelor date ar echivala cu desconsiderarea sau reinterpretarea unor fapte care au fost odată cercetate şi posedă autoritatea lucrului judecat. Altfel spus, aceste chestiuni, au fost deja luate în considerare la etapa aplicării pedepsei faţă de condamnat.

Totodată, legea penală prin modificările aduse, nu s-a extins în mod distinct şi asupra prevederilor art.71 din Codul penal care se referă în mod exclusiv la pedeapsa detenţiunii pe viaţă care este una diferită de pedeapsa închisorii, fiind reglementată de un alt articol al Codului penal.

Astfel, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.03.2025, a fost respins demersul din 09.12.2024 a directorului Penitenciarului nr.17 Rezina privind aplicarea în privinţa condamnatului Guţu Veaceslav a unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea în al mod a situaţiei.

Colegiul penal reține, că potrivit art.469 alin.(1) pct.14 CPP, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume, liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărârea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată, iar potrivit alin.(1) art.471 CPP, *chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) din prezentul cod se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun*, după caz, de judecătorul de instrucţie din cadrul Colegiului specializat anticorupţie al Judecătoriei Chişinău, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte ale art.469 alin.(1) din prezentul cod se soluţionează de către judecătorul de instrucţie, după caz, de Colegiul specializat anticorupţie al Judecătoriei Chişinău, la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2) din prezentul cod se efectuează în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443/2004 şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)□9) din prezentul cod, instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3) din prezentul cod □ şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

Cu toate acestea, contrar dispozițiilor citate supra, cauza a fost examinată de către judecătorul de instrucție, care, în lipsa competenței legale, a emis încheierea din 25.03.2025.

Totodată, Colegiul penal notează, că ținând cont de argumentele din recurs, precum că *la examinarea cauzei au fost admise grave încălcări de procedură, or i-a fost încălcat dreptul condamnatului la apărare,* Colegiul penal, notează, că potrivit alin.(4) art.469 CPP, condamnatul poate să-şi apere interesele prin intermediul apărătorului. La soluţionarea chestiunilor referitoare la executarea sentinţelor în privinţa minorilor, persoanelor cu defecte fizice sau psihice care le împiedică să-şi exercite de sine stătător dreptul la apărare, persoanelor care nu posedă limba în care se desfăşoară procesul, când cererea sau demersul este

examinat în lipsa condamnatului, *precum şi în alte cazuri când interesele justiţiei o cer, participarea apărătorului este obligatorie*, instanța urma să analizeze și să se pronunțe motivat asupra necesității sau lipsei unei necesități de participare a unui apărător, ținându-se cont inclusiv și de faptul, că Guțu Veceaslav este condamnat la detenție pe viață.

În acest context e de menționat și faptul, că conform art.69 alin.(1) pct.10 și pct.11, alin.(2) și (4) Cod de procedură penală: (1) Participarea apărătorului în cadrul procesului penal este obligatorie în cazul în care: 10) instanţa de judecată apreciază că, în cazul inculpatului, interesele justiţiei cer participarea apărătorului în şedinţa de judecată în primă instanţă, în apel sau în recurs ori la judecarea cauzei pe cale extraordinară de atac; 11) participarea obligatorie a apărătorului este prevăzută expres de prezentul cod. (2) Instanţa de judecată constată, printr-o încheiere motivată faptul că interesele justiţiei cer participarea apărătorului, ţinând cont, în mod obligatoriu, de următoarele circumstanţe cumulative: 1) complexitatea cauzei; 2) capacitatea persoanei de a se apăra singură; 3) gravitatea faptei de a cărei săvârşire este învinuită persoana şi de sancţiunea prevăzută de lege pentru săvârşirea ei. (4) În cazurile prevăzute la alin.(1), dacă persoana nu dispune de un apărător ales, participarea obligatorie a apărătorului la procesul penal este asigurată de coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Naţional pentru Asistenţă Juridică Garantată de Stat, în condiţiile prezentului cod şi ale Legii nr.198/2007 cu privire la asistenţa juridică garantată de stat, la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată.

Astfel, Colegiul penal consideră că este necesară casarea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.03.2025, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceiași instanță, în alt complet de judecată, or, eroarea respectivă nu poate fi corectată în instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să țină cont de invocările expuse în prezenta decizie, să verifice și să dea apreciere împrejurărilor cazului în raport cu prevederile art.471 alin.(1) CPP, și efectuând analiza amplă a circumstanțelor ce au însemnătate pentru soluționarea justă a cazului, să adopte o hotărâre bazată pe prevederile legii.

Având în vedere argumentele și motivele expuse în prezenta decizie, conducându-se de dispozițiile art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Admite recursul declarat de condamnatul **Guțu Veaceslav** împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.03.2025, prin care a fost respins demersul directorului Penitenciarului nr.17 Rezina, Dascal Veaceslav, privind aplicarea în privința condamnatului Guţu Veaceslav a unei legi care are efect

retroactiv ori ameliorează în alt mod situația, cu casarea respectivei încheieri și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prezenta decizie este irevocabilă.

Preşedinte de şedinţă: Judecător: Judecător:

Copia corespunde originalului.